

*A gyalogos, kerékpáros, segédmotoros
kerékpárvezető és kerekesszékes közúti közlekedés
szabályainak és viselkedési normáinak
oktatásához önállóan feldolgozható digitális
tartalom és módszertan az 5–12. évfolyamon
tanulók számára*

Tanári módszertani útmutató

Tartalom

Bevezető.....	6
Közlekedésbiztonság	6
A felelősség.....	6
A tananyag általános bemutatása	8
Fontos tudnivalók az elektronikus tananyag feldolgozásához.....	8
Kerekes székben.....	9
A kerekes szék és a mozgássérült fogalma	9
A lecke céljai	9
Megtanítandó ismeretek.....	9
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	9
A lecke végén elvárt teljesítmény	9
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	9
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	9
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához.....	9
Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	10
A kerekes szék.....	11
A lecke céljai	11
Megtanítandó ismeretek.....	11
Fejlesztendő képességek, készségek, kompetenciák	11
A lecke végén elvárt teljesítmény	11
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés:	11
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez:	11
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához:.....	12
Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	12
Teljes élet a kerekes székben	13
A lecke céljai	13
Megtanítandó ismeretek.....	13
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	13

A lecke végén elvárt teljesítmény	13
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	13
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	13
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához	13
Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	14
Akadálymentesítés.....	15
Az akadálymentesítés fogalma.....	15
A lecke céljai	15
Megtanítandó ismeretek.....	15
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	15
A lecke végén elvárt teljesítmény	15
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	15
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	15
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához.....	16
Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	16
Az épületek akadálymentes megközelítése.....	17
A lecke céljai	17
Megtanítandó ismeretek.....	17
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	17
A lecke végén elvárt teljesítmény	17
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	17
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	17
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához.....	18
Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	18
Az akadálymentes épület.....	19
A lecke céljai	19
Megtanítandó ismeretek.....	19
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	19
A lecke végén elvárt teljesítmény	19
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	19

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	19
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához.....	20
Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	20
Az akadálymentes helyiségek.....	21
A lecke céljai	21
Megtanítandó ismeretek.....	21
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	21
A lecke végén elvárt teljesítmény	21
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	21
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	21
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához.....	21
Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	22
Közlekedés kerekés székben.....	23
Közlekedési alapfogalmak	23
A lecke céljai	23
Megtanítandó ismeretek.....	23
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	23
A lecke végén elvárt teljesítmény	23
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	23
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	23
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához.....	24
Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	24
Hol és hogyan közlekedhetnek kerekés székekkel?	25
A lecke céljai	25
Megtanítandó ismeretek.....	25
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	25
A lecke végén elvárt teljesítmény	25
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	25
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	25
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához.....	26

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevé	26
Közlekedési helyzetek kerekesszékekkel.....	27
A lecke céljai.....	27
Megtanítandó ismeretek.....	27
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	27
A lecke végén elvárt teljesítmény	27
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	27
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	27
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához.....	28
Egyéb javaslatok - szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	28
Közösségi közlekedés.....	29
A lecke céljai:.....	29
Megtanítandó ismeretek.....	29
Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök	29
A lecke végén elvárt teljesítmény	29
Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés	29
Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez	29
Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához.....	29
Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek.....	30

Bevezető

Jelen tananyag kettős céllal készült. Egyrészt szeretnénk érzékenyíteni a gyerekeket, hogy elfogadják és segítsék mindazokat, akiknek a lehetőségei, betegsége vagy egyéb adottsága eltér az övékétől. Szeretnénk növelni együttműködési képességeiket, attitűdjeiket. Meggyőződésünk, hogy célunkat akkor érjük el, ha ezt nem valamiféle altruista megközelítésben tesszük, hiszen sérült embertársaink is sokkal inkább együttélésre, mintsem sajnálatra vágnak.

Megközelítésünk, hogy ez a tananyag legyen tárgyyszerű, azt a szemléletet közvetítse, hogy a velünk élő, mozgásukban gátolt gyerekek és felnőttek csak lehetőségeikben mások, illetve tudatosítani szeretnénk volna, hogy bárki kerülhet hasonló helyzetbe, elég, ha valamilyen nagyobb balesetet szenved.

A tananyag abban is ismereteket kívánt nyújtani, hogy megtanítsa a „laikust” arra, hogy lehet és hogy kell „jól” segíteni. A kerekesszékesekkel közlekedők az utakon elég sajátos helyzetben vannak, hiszen gyalogosnak számítanak, így közlekedhetnek pl. a járdán, ugyanakkor mégiscsak egy járművet vezetnek, annak minden veszélyével együtt. Tananyagunknak így kiemelt célja a közlekedésbiztonság csak itt a közlekedési helyzetekben való viselkedés kiegészül a segítőkre vonatkozó ajánlásokkal, szabályokkal.

Közlekedésbiztonság

A biztonság rendkívül relatív kategória, mert ami az egyik félnek még biztonságos, a másiknak már lehet, hogy korántsem az. A járda enyhe emelkedővel nem veszélyes terep egy járókelőnek, de rögtön azzá válik, ha mozgássérültet tolunk, és elengedjük a kerekesszéket anélkül, hogy lefékeznénk azt.

A felelősség

A közúti biztonság alapvető kérdése, hogy képesek vagyunk-e olyan szintű felelősséget tanúsítani mások iránt a mindennapi közúti közlekedésben, mint amelyet mi magunk várunk el másoktól. Nem csak az előírásokra és azok betartására, hanem a közlekedők felelősségtudatára is súlyt kell helyezni. A közlekedésbiztonság ezért túlmutat önmagán, a felelősségre és a szolidaritásra való nevelés fontos terepe.

A közúti közlekedés mindennapjait a benne résztvevők képességei, érdekei, igényei, beállítódásai és magatartásformái nagymértékben befolyásolják. A gépjárművek aktív és passzív biztonsága baleseteket akadályozhat meg, vagy enyhítheti a mégis bekövetkező balesetek súlyosságát. A közúthálózat teljes infrastruktúrája, a közutak állapota, kiépítettsége, vonalvezetése, útbaigazító rendszere és a forgalomirányítás módja mind

befolyásolja a forgalmi folyamatokat és az ezekben rejlő kockázatokat. Különösen igaz ez azokra, akik mozgásukban korlátozottak.

Bár e három terület mindegyike fontos, a jövőben is a közlekedők magatartását befolyásoló nevelést, képzést, felvilágosítást és propagandát kell a közlekedésbiztonsági tevékenység középpontjába állítani. A közlekedésbiztonsági tevékenység célkitűzéseit egyrészt hosszú távú – a folyamatosságot biztosító – koncepciónak kell megalapozniuk, másrészt a kutatás eredményeképpen nyert új ismeretek és tapasztalatok birtokában a célokat időről időre meg kell újítani.

Egy másik felosztás is három – az előzőtől részben eltérő – csoportba sorolja a közlekedésbiztonsági tevékenység fő területeit. Ez az ún. „három E” szabály (az angol szavak kezdőbetűi után):

- EDUCATION (nevelés, képzés, propaganda);
- ENFORCEMENT (a közlekedési szabályok betartásának kikényszerítése ellenőrzéssel és a be nem tartás szankcionálásával);
- ENGINEERING (mérnöki tevékenység, amely nemcsak a gépjárművel, hanem a közúttal kapcsolatos – forgalomtechnikai – feladatokat is magában foglalja).

Az mindenesetre figyelemre méltó, hogy a három terület közül kettő az ún. emberi tényezővel kapcsolatos.

Hangsúlyozni kell, hogy igazán eredményes baleset-megelőzés csak az említett három terület összehangolt, célra orientált és kitartó tevékenységével érhető el. Ha ezek közül bármelyik hiányzik, vagy nem kellő intenzitású, felborul a baleset-megelőzés rendszere, s hatékony működése lehetetlenné válik. Az egyes területeken folyó tevékenység összehangolása alapvető fontosságú.

A tananyag általános bemutatása

A közlekedésbiztonság elősegítésében az iskola szerepe és felelőssége különösen nagy. A Nemzeti alaptantervnek a jelenleginek is, és a megelőzőnek egyaránt része volt a közlekedés, közlekedéskultúra tanítása. Jelen tananyag ehhez kíván muníciót adni azoknak a pedagógusoknak, akik iskolai keretek között foglalkoznak a témával.

A tananyagot blended jellegű. Ez azt jelenti, hogy a feladatok előkészítése és ellenőrzése kontakt órák keretében, elvégzése otthoni munka keretében önállóan történhet. Ehhez járulhatnak hozzá azok az alkalmak, amelyek iskolához köthetők ugyan, de elsősorban tanórai kereteken és iskolaépületeken kívül „terepen” valósíthatók meg.

Jelen anyag olyan témát feszeget, ami még ebben a vonatkozásában nem jelent meg iskolai tananyagként. A bevezetőben említetteket hangsúlyozva nem pusztán valamiféle közlekedési szabályismeret átadása a cél, hanem sokkal inkább a befogadó és segítő attitűd kialakításának segítése, mindezt tárgyszerűen.

A tananyag nem a tragédia felől közelít, hanem megpróbálja felmutatni, hogy a mozgásukban korlátozott emberek ugyanolyan vágyakkal, igényekkel szeretnének élni, mint egészséges társaik. A körülöttük lévőknek pedig óriási a felelősségük abban, hogy teljes életet éljenek.

Fontos tudnivalók az elektronikus tananyag feldolgozásához

A tananyag feldolgozásának megkezdése előtt ajánlott a tananyag működését bemutató mini tananyag elvégzése. Ennek segítségével a tanuló az ismeretszerzés során biztosan tájékozódik majd az elektronikus felületen, megtekinti a tananyag egész tartalmát, kihasználja az e-learning adta lehetőségeket.

Kerekes székben

A kerekes szék és a mozgássérült fogalma

A lecke céljai

Megtanítandó ismeretek

- a kerekes szék fogalma
- a kerekes széssel közlekedő státusza

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- együttműködés
- szolidaritás
- szabálykövetés

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló

- legyen képes a kerekes szék funkcióját és
- a kerekes székes közúti státuszát ismertetni,
- tudjon felsorolni olyan helyzeteket, amikor valaki átmenetileg válik mozgáskorlátozottá válik.

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- A gyerekek kooperatív kis csoportban gyűjtsenek olyan helyzeteket, amikor valaki átmenetileg mozgáskorlátozottá válik.
- Lehet játékos formában is megismerkedni a nehézségekkel. Fél lábon kell elvégezni bizonyos feladatokat, vagy ülve kell maradni olyan feladatok elvégzéséhez, amit egyébként állva lehetne végrehajtani. Pl. lift gombjának elérése, villanykapcsolás, mozipénztár stb.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.
- A feladatban szereplő fogalmak szóbeli ellenőrzése.
- Frontális osztálymunka a feladat megbeszéléshez, a második ellenőrző feladat egyéni megoldása.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése, drámajáték elemek.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Hívjuk fel a szülők figyelmét arra, hogyan beszélgessenek a kerekesszékesekben élőkhöz nehézségeiről.

A kerekes szék

A lecke céljai

Megtanítandó ismeretek

- A kerekes széknek, mint járműnek a vizsgálata, ezen belül: a kormány, a fék és a gumik és egyéb beállítások

Fejlesztendő képességek, készségek, kompetenciák

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése, drámajáték elemek.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
-
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki óra**

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló

- saját szavaival ismertesse a kerekes szék egyes részei mennyiben hasonlók a kerékpárhoz, mit kell indulás előtt megvizsgálni rajtuk.

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés:

- Ha van lehetőségünk, tervezhetünk két egymásra épülő órát, amelyben ellátogatunk olyan intézménybe, ahol a kerekes széket a valóságban tanulmányozhatják a gyerekek.
- Esetleg egy arra vállalkozó kerekes székest meghívhatunk beszélgetni arról, milyen nehézségekkel küzdenek az önálló életvitellel kapcsolatban.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez:

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.
- Ellenőrzéskor: szükség esetén vezéreljük a feladatok megoldását tanári laptopról kivetítve, vagy az első feladatot közösen oldjuk meg tanári és tanulói laptop segítségével, kivetítve, de járható út, ha interaktív tábla használatával mindkét feladatot frontális munkában oldjuk meg.
- A feladatban szereplő fogalmak szóbeli ellenőrzése.
- Ha frontális osztálymunkában történik az első feladat megbeszélése, a második ellenőrző feladat megoldása egyénileg történhet.
- Az összefoglaló kérdések frontális megbeszélése.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához:

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése, drámajáték elemek.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Hívjuk fel a szülők figyelmét arra, hogyan beszélgessenek a kerekesszékekben élők nehézségeiről
- Ha lehetőség van rá, kórházban vagy ismerősnél vizsgálják meg a gyerekekkel együtt a kerekesszék működését, alkatrészeit, esetleg ki is próbálhatják a vele való közlekedést.

Teljes élet a kerekesszékekben

A lecke céljai

Megtanítandó ismeretek

- Milyen tevékenységek végrehajtásában akadályozza a mozgássérültet az állapota

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- analógiák felismerése és követése
- algoritmusos gondolkodás
- empátia
- együttműködés
- szolidaritás

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló saját szavaival ismertesse, milyen nehézségei lehetnek a kerekesszékekkel közlekedőknek.

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- Foglalkozást előkészítendő kérjük a gyerekeket, hogy keressenek az interneten olyan személyeket, akik vallanak kerekesszékes életükről
- Beszélgessünk arról, hogy azért, mert valaki nem olyan, mint mások, ugyanolyan érzésekkel és vágyakkal él, ugyanolyan teljes életet szeretne élni.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.
- Ellenőrzéskor: szükség esetén vezéreljük a feladatok megoldását tanári laptopról kivetítve, vagy az első feladatot közösen oldjuk meg tanári és tanulói laptopok segítségével, kivetítve, de járható út az is, ha interaktív tábla használatával minden feladatot frontális munkában oldunk meg.
- A feladatban szereplő fogalmak szóbeli ellenőrzése.
- Ha frontális osztálymunkában történik az első feladat megbeszélése, a második ellenőrző feladat megoldása egyénileg történhet.
- Az összefoglaló kérdések frontális megbeszélése

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése.

- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

A tananyagban szándékoltan a kerekesebb életnek nem a tragédia oldalát hangsúlyozzuk, hanem azt, hogy ez egy állapot, és sokat tehetünk azért, hogy mozgáskorlátozott embertársaink életminősége megközelítse az egészségesekét. Felelősségünk és kötelességünk is ez.

Akadálymentesítés

Az akadálymentesítés fogalma

A lecke céljai

Megtanítandó ismeretek

- Az akadálymentesítés fogalma és célja

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- analógiák felismerése és követése,
- algoritmusos gondolkodás
- empátia
- együttműködés
- szolidaritás

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló

- Fogalmazza meg saját szavaival az akadálymentesítés mibenlétét és célját.
- Mondjon példát saját lakó és mozgási környezetében ezekre.
- Legyen képes szükség esetén segítséggel, majd önállóan is helyesen megoldani a leckében található feladatokat.

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- Keressünk a tanulók lakókörnyezetében, illetve az iskola vonzáskörzetében olyan helyeket, ahol demonstrálhatók a leckében tanultak.
- Nagyobb téren, iskolaudvaron, sportpályán bóják, vagy más eszközök segítségével építsünk ki olyan helyszínt, ahol szimulálhatjuk a leckében foglaltakat, pl. babakocsival.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.
- Ellenőrzéskor: szükség esetén a feladat közös megoldása tanári és tanulói laptop segítségével, kivetítve, vagy interaktív táblán.
- A feladatban szereplő fogalmak szóbeli ellenőrzése.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése.
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Gyalogos közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Családi programok esetén hívjuk fel a figyelmet egy-egy akadálymentesített épületre, külső helyszínre.
- Ha a családban babakocsi is van, ezzel próbáltassuk ki, milyen problémákat okozhatnak a járdán parkoló autók, a gödrök vagy a lépcsők.

Az épületek akadálymentes megközelítése

A lecke céljai

Ebben a leckében azzal foglalkoztunk, hogy mit jelent, mi a célja az akadálymentesítésnek.

Megtanítandó ismeretek

Milyen feltételek szükségesek ahhoz, hogy a kerekesszékesek a közutakon önállóan közlekedhessenek.

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- analógiák felismerése és követése,
- algoritmos gondolkodás
- empátia
- együttműködés
- szolidaritás

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló

- legyen képes ismertetni olyan akadályokat, amelyek kerekesszékesekkel önállóan közlekedő számára leküzdhetetlenek.

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- Kérjük meg a gyerekeket, hogy előzetesen „gyűjtsenek” olyan „akadályokat”, helyszíneket, ahol lehetetlenség kerekesszékesekkel vagy babakocsival közlekedni. Fényképezzék le őket, és prezentálják..
- Keressünk a tanulók lakókörnyezetében, illetve az iskola vonzáskörzetében olyan helyeket, ahol demonstrálható a leckében tanult helyzetek közül néhány, vagy valamennyi.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.
- Ellenőrzéskor: szükség esetén a feladat közös megoldása tanári és tanulói laptop segítségével, vagy interaktív táblán.
- A feladatban szereplő fogalmak szóbeli ellenőrzése.
- Ha mód van tanulmányi sétára, a tanultak helyszíni kipróbálása, ellenőrzése.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Gyalogos közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Adandó alkalommal hívjuk fel a szülők figyelmét a közlekedési szituációk felismerésének, elemzésének lehetőségeire a családi programok megvalósulása során.

Az akadálymentes épület

A lecke céljai

Megtanítandó ismeretek

- Az akadálymentes épület fogalma
- Épületen belüli akadályok, amelyek korlátozzák a kerekesszékesek mozgását

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- analógiák felismerése és követése
- algoritmusos gondolkodás
- empátia
- együttműködés
- szolidaritás

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló:

- soroljon fel egy épületen belül olyan helyszíneket, amelyek akadálymentesítést igényelnek.
- Legyen képes szükség esetén segítséggel, majd önállóan is helyesen megoldani a leckében található feladatokat;
- mondja el saját szavaival, hogy különböző szituációkban hogyan segíthetne kerekesszékes társának.

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- Keressünk a tanulók lakókörnyezetében, illetve az iskola vonzáskörzetében olyan helyeket, ahol demonstrálható a leckében tanult helyzetek közül néhány, vagy valamennyi.
- Tervezzünk tanulmányi sétát úti akadályok megfigyelése érdekében.
- A séta után összegezzük a megfigyeléseket, és rajzolás, vagy szövegalkotási feladattal zárhatjuk a két órát, mindenki rajzoljon, vagy írjon le olyan közlekedési helyzetet, ami akadályt jelenthet a kerekesszékesekkel közlekedőknek.
- Nagyobb téren, iskolaudvaron, sportpályán bóják, vagy más eszközök segítségével építsünk ki olyan helyszínt, ahol szimulálhatjuk a leckében tanultakat pl. babakocsival.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.

- Ellenőrzéskor: ehhez a leckéhez több feladat tartozik. Szükség esetén támogassuk a feladatok megoldását közös tanári és tanulói laptopok segítségével, kivetítve, vagy interaktív táblán.
- A feladatban szereplő fogalmak szóbeli ellenőrzése.
- Ha mód van tanulmányi sétára, a tanultak helyszíni kipróbálása, ellenőrzése.
- Ha mód van szimulációs pálya építésére, a tanultak gyakorlása, ellenőrzése kis csoportokban.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Adandó alkalommal hívjuk fel a szülők figyelmét a közlekedési szituációk felismerésének, elemzésének lehetőségeire a családi programok megvalósulása során.
- Családi kerékpártúra a lakókörnyezetben. Az úthibák és nehézségek számbavétele.

Az akadálymentes helyiségek

A lecke céljai

Megtanítandó ismeretek

- A kerekés székes közlekedés egy-egy helyiségen belül:
  - a bútorok elhelyezkedése
  - az önálló tevékenységekhez szükséges eszközök, tárgyak láthatósága és kezelése.

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- analógiák felismerése és követése
- algoritmusos gondolkodás
- empátia
- együttműködés
- szolidaritás

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló:

- egy adott helyiség alaprajzáról legyen képes megállapítani, milyen akadályokat kellene elhárítani ahhoz, hogy kerekés székkal használni lehessen.

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- Tervezzenek a gyerekek kerekés székkal kényelmesen használható: tantermet, iskolai folyosót, mozit stb.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.
- Ellenőrzéskor: támogassuk a feladatok megoldását közös tanári és tanulói laptopok segítségével, kivetítve, vagy interaktív táblán.
- A feladatban szereplő fogalmak szóbeli ellenőrzése.
- Szimuláljuk, illetve „hárítsuk el” az akadályokat az osztályteremben.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Gyalogos közlekedési ismeretek

- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Adandó alkalommal hívjuk fel a szülők figyelmét a közlekedési situációk felismerésének, elemzésének lehetőségeire a családi programok megvalósulása során.

Közlekedés kerekés székben

Közlekedési alapfogalmak

A lecke céljai

Megtanítandó ismeretek

- A KRESZ fogalma
- Gyalogos és járművezető

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- analógiák felismerése és követése
- algoritmosos gondolkodás
- empátia
- együttműködés
- szolidaritás

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló

- saját szavaival ismertesse a leckében tanult legfontosabb fogalmakat;
- ismerje fel a leckében látott közlekedési táblákat;
- legyen képes szükség esetén segítséggel, majd önállóan is helyesen megoldani a leckében található feladatokat;
- fogalmazzon meg saját szavaival olyan közlekedési veszélyhelyzeteket, amelyek a leckében nem jelentek meg!

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- Keressünk a tanulók lakókörnyezetében, illetve az iskola vonzáskörzetében olyan helyeket, ahol demonstrálható a leckében tanult helyzetek közül néhány, vagy valamennyi.
- Tervezzünk tanulmányi sétát ezekre a helyszínekre.
- Ha van elérhető közelségben közlekedési park, akkor gyakoroljuk ott a leckében tanult szabályokat kerékpárral vagy babakocsival.
- A tanulók azonosítsanak veszélyforrásokat, veszélyes magatartási formákat a szimulált helyzetekben.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.

- Ellenőrzéskor: ehhez a leckéhez sok gyakorlófeladat tartozik, szükség esetén támogassuk a feladatok megoldását közös tanári és tanulói laptopok segítségével, kivetítve, vagy interaktív táblán.
- A feladatban szereplő fogalmak szóbeli ismétlése, ellenőrzése.
- Ha mód van tanulmányi sétára, a tanultak helyszíni kipróbálása, ellenőrzése.
- Közlekedési parkban, vagy szimulációs pályán csoportok közötti versennyel, szituációs játékokkal zárhatjuk a foglalkozást.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése, drámajáték elemek.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Adandó alkalommal hívjuk fel a szülők figyelmét a közlekedési szituációk felismerésének, elemzésének lehetőségeire a családi programok megvalósulása során.
- Lakóhelyen kívül tett kiránduláson a lakóhelyen nem található közlekedési szituációk megfigyelése.

Hol és hogyan közlekedhetnek kerekesszékesekkel?

A lecke céljai

Megtanítandó ismeretek

- a járda
- a gyalog- és kerékpárút
- lakó- és pihenőövezet

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- analógiák felismerése és követése
- algoritmusos gondolkodás
- empátia
- együttműködés
- szolidaritás

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló

- saját szavaival ismertesse a leckében tanult fogalmakat;
- ismerje fel a leckében bemutatott jelzőtáblákat és útburkolati jeleket
- értelmezze a leckében előforduló közlekedési szituációkat, indokolja értelmezéseit;
- legyen képes szükség esetén segítséggel, majd önállóan is helyesen megoldani a leckében található feladatokat;

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- Keressünk a tanulók lakókörnyezetében, illetve az iskola vonzáskörzetében olyan helyeket, ahol demonstrálható a leckében tanult helyzetek közül néhány, vagy valamennyi.
- Tervezzünk tanulmányi sétát ezekre a helyszínekre.
- Ha van elérhető közelségben közlekedési park, akkor gyakoroljuk ott a leckében tanult szabályokat.
- A tanulók azonosítsanak veszélyforrásokat, veszélyes magatartási formákat a szimulált helyzetekben, gyakorolják az útkereszteződéseken való átkelési szituációkat, a helyes közlekedést a kialakított pályán, különböző szereposztásban, esetleg kisebb csoportokban.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.

- Ellenőrzéskor: ehhez a leckéhez sok gyakorlófeladat tartozik, szükség esetén támogassuk a feladatok megoldását közös tanári és tanulói laptopok segítségével, kivetítve, vagy interaktív táblán.
- Ha mód van tanulmányi sétára, a tanultak helyszíni kipróbálása, ellenőrzése.
- Közlekedési parkban, vagy szimulációs pályán csoportok közötti versennyel, szituációs játékokkal zárhatjuk a foglalkozást.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése, drámajáték elemek.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Adandó alkalommal hívjuk fel a szülők figyelmét a közlekedési szituációk felismerésének, elemzésének lehetőségeire a családi programok megvalósulása során.
- Lakóhelyen kívül tett kiránduláson a lakóhelyen nem található közlekedési szituációk megfigyelése.

Közlekedési helyzetek kerekesszékesekkel

A lecke céljai

Megtanítandó ismeretek

- A kerekesszékes elsőbbsége
- A mozgáskorlátozottat szállító gépkocsi jogai
- A mozgáskorlátozottat szállító autó számára kijelölt parkoló
- Autóból való kiszállás

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- analógiák felismerése és követése
- algoritmusos gondolkodás
- empátia
- együttműködés
- szolidaritás

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló

- saját szavaival ismertesse a leckében tanult legfontosabb fogalmakat;
- legyen képes szükség esetén segítséggel, majd önállóan is helyesen megoldani a leckében található feladatokat;
- mondja el saját szavaival, hogyan kell szabályosan elindulni és megállni kerékpárral;
- mutassa be az elmondottakat;

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- Keressünk a tanulók lakókörnyezetében, illetve az iskola vonzáskörzetében olyan helyeket, ahol demonstrálható a leckében tanult helyzetek közül néhány, vagy valamennyi.
- Tervezzünk tanulmányi sétát ezekre a helyszínekre.
- A séta után összegezzük a megfigyeléseket, és rajzolás, vagy szövegalkotási feladattal zárhatjuk a két órát, mindenki rajzoljon, vagy írjon le olyan közlekedési helyzetet, ami szóba került a kirándulás során.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.
- Ellenőrzéskor: szükség esetén támogassuk a feladatok megoldását közös tanári és tanulói laptopok segítségével, kivetítve, vagy interaktív táblán.

- Járjuk be a tanulók leggyakrabban használt közlekedési útvonalait, a legforgalmasabb csomópontokban beszéljük meg, hogyan kell ezeken a helyeken alkalmazni a tanult szabályokat.
- A feladatban szereplő fogalmak szóbeli ismétlése, ellenőrzése.
- Ha mód van tanulmányi sétára, a tanultak helyszíni kipróbálása, ellenőrzése.
- Közlekedési parkban, vagy szimulációs pályán csoportok közötti versennyel, szituációs játékokkal zárhatjuk a foglalkozást.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése, drámajáték elemek.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Közlekedési ismeretek
- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok - szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Adandó alkalommal hívjuk fel a szülők figyelmét a közlekedési szituációk felismerésének, elemzésének lehetőségeire a családi programok megvalósulása során.
- Lakóhelyen kívül tett kiránduláson a lakóhelyen nem található közlekedési szituációk megfigyelése.

Közösségi közlekedés

A lecke céljai:

Megtanítandó ismeretek

- az alacsony padlójú járművek
- rámpa
- mozgássérülteknek szóló útburkolati jelek
- a biztonságos utazás kerekesszéssel

Fejlesztendő készségek, képességek, kompetenciák, attitűdök

- analógiák felismerése és követése
- algoritmusos gondolkodás
- empátia
- együttműködés
- szolidaritás

A lecke végén elvárt teljesítmény

A tanuló

- saját szavaival ismertesse a leckében tanult legfontosabb fogalmakat;
- legyen képes szükség esetén segítséggel, majd önállóan is helyesen megoldani a leckében található feladatokat.

Javaslatok az önálló munka előkészítéséhez, ráhangolás, figyelemfelkeltés

- Foglalkozás előtt írassunk a gyerekekkel rövid fogalmazást, vagy készítsünk rajzot arról, milyen nehézségekkel kell szembenézni annak, aki babakocsival szeretne tömegközlekedési eszközön utazni.

Javaslatok az önálló munka elvégzésének segítéséhez, ellenőrzéséhez

- Az alapfogalmak áttekintése, megbeszélése után az elektronikus tananyag kezelésével kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések tisztázása.
- Ellenőrzéskor szükség esetén támogassuk a feladatok megoldását közös tanári és tanulói laptopok segítségével, kivetítve, vagy interaktív táblán.

Javaslatok a témakör tanórai-tantárgyi kapcsolhatóságához

- **Anyanyelvi nevelés:** szóbeli szövegfeldolgozás, szövegalkotás, beszédfejlesztés, beszédészlelés fejlesztése, drámajáték elemek.
- **Rajz, vizuális nevelés:** a mesterséges környezet
- **Technika, életvitel és gyakorlat:** Közlekedési ismeretek

- **Osztályfőnöki óra**

Egyéb javaslatok – szülői házzal való együttműködés, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek

- Hívjuk fel a szülők figyelmét a lecke tartalmával összefüggő közlekedési szituációk felismerésének, elemzésének lehetőségeire a családi programok utazások során.